Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomus [1]

COMP/39.092 – Kylpyhuonekalusteet

(2011/C 348/08)

Tässä asiassa on kyse kartellista, jonka kautta kylpyhuonekalusteiden tuottajat koordinoivat hintoja ja alennuksia Alankomaissa, Belgiassa, Italiassa, Itävallassa, Ranskassa ja Saksassa.

TAUSTA

Masco Corporation esitti 15 päivänä heinäkuuta 2004 sakoista vapauttamista koskevan hakemuksen sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä vuonna 2002 annetun tiedonannon perusteella, minkä seurauksena komissio suoritti tarkastuksia useiden kylpyhuonekalustealan yritysten ja yritysten yhteenliittymien toimitiloissa viidessä maassa eli Alankomaissa, Belgiassa, Italiassa, Itävallassa ja Saksassa. Tarkastusten jälkeen myös yritykset Grohe, American Standard, Roca, Hansa ja Dornbracht hakivat sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä. Komissio myönsi Mascolle ehdollisen vapautuksen sakoista 2 päivänä maaliskuuta 2005.

KIRJALLINEN MENETTELY

Väitetiedoksianto

Edellä mainittujen sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä koskevien hakemusten ja niitä seuranneen tutkimuksen jälkeen komissio antoi 26 päivänä maaliskuuta 2007 väitetiedoksiannon, joka toimitettiin 19 yritysryhmittymään [2] kuuluville 79 oikeushenkilölle. Komissio katsoi alustavasti, että yritykset, joille väitetiedoksianto oli osoitettu, olivat laajuudeltaan ja kestoltaan vaihtelevassa määrin osallistuneet SEUT-sopimuksen 101 artiklan (entinen EY:n perustamissopimuksen 81 artikla) ja ETA-sopimuksen 53 artiklan yhtenäiseen ja jatkuvaan rikkomiseen kylpyhuonekalusteiden markkinoilla [3] kuudessa jäsenvaltiossa [4]. Väitetiedoksiannon mukaan kyseiset yritykset koordinoivat säännöllisesti hinnankorotuksia, sopivat hinnoista ja vaihtoivat arkaluonteisia liiketoimintatietoja. Komissio ilmoitti aikovansa tehdä rikkomisesta päätöksen ja määrätä sakkoja asetuksen (EY) N:o 1/2003 [5] 7 ja 23 artiklan mukaisesti.

Tutustuminen asiakirja-aineistoon

Osapuolilla oli mahdollisuus tutustua asiakirjoihin DVD-levyllä. Sakoista vapauttamisesta ja niiden lieventämisestä annetun tiedonannon mukaisesti esitettyihin suullisiin lausuntoihin oli mahdollista tutustua komission toimitiloissa. Lisäksi osapuolet saivat tässä asiakirjoihin tutustumiseen varatussa menettelyn vaiheessa kolmessa tapauksessa käyttöönsä ylimääräisillä DVD-levyillä tietoja, joihin ei alun perin ollut annettu oikeutta tutustua.

Väitetiedoksiantoon vastaamiselle asetetun määräajan pidentäminen

Väitetiedoksiannon vastaanottajille annettiin alun perin kaksi kuukautta aikaa komission DVD-muodossa olevan aineiston vastaanottopäivästä toimittaa väitetiedoksiantoa koskevat kirjalliset huomautuksensa. Useiden osapuolten pyynnöstä ja mm. lisätietojen antamisen ja väliin sattuneen lomakauden vuoksi kaikille väitetiedoksiannon vastaanottajille myönnettiin määräaikaan kaksi yleistä kuukauden pituista pidennystä. Kilpailun pääosasto myönsi nämä yleiset pidennykset poikkeuksellisesti suoraan saatuaan asialle kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan hyväksynnän. Lisäksi kuulemismenettelystä tuolloin vastannut neuvonantaja myönsi useille osapuolille erikseen lisäpidennyksiä näiden esitettyä tätä koskevat perustellut pyynnöt. Yleisesti ottaen osapuolilla oli noin neljä kuukautta aikaa vastata väitetiedoksiantoon. Kaikki osapuolet vastasivat määräajan kuluessa.

---

[1] Laadittu tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn komission päätöksen (2001/462/EY, EHTY) 15 ja 16 artiklan mukaisesti (EYVL L 162, 19.6.2001, s. 21).

[2] Masco, Sanitec, Grohe, American Standard, Hansa, […], Villeroy&Boch, Duscholux, Duravit, Roca, Dornbracht, Kludi, Artweger, Rubinetteria Cisal, […], Mamoli Rubinetteria, RAF Rubinetteria, Teorema Rubinetteria ja Zuchetti Rubinetteria.

[3] Kylpyhuonekalusteiden markkinat koostuvat kolmesta tuoteryhmästä: i) hanat ja oheistarvikkeet, ii) suihkuseinät ja iii) saniteettikalusteet.

[4] Alankomaat, Belgia, Italia, Itävalta, Ranska ja Saksa.

[5] Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003 perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

SUULLINEN MENETTELY

Suullinen kuuleminen

Kaikki yritysryhmittymät RAF Rubinetteria SpA:ta lukuun ottamatta käyttivät oikeuttaan tulla kuulluksi suullisessa kuulemisessa, joka järjestettiin 12.–14 päivänä marraskuuta 2007 ([1]).

Asiaseikkoja koskeva kirje

Kaikille osapuolille lähetettiin asiaseikkoja koskeva kirje 9 päivänä heinäkuuta 2009. Tässä kirjeessä komissio ilmoitti tietyistä todisteista, joihin ei ollut erikseen viitattu tai vedottu väitetiedoksiannossa mutta joita komissio aikoi kuitenkin käyttää todisteina lopullisessa päätöksessä. Samalla osapuolille ilmoitettiin myös päätelmistä, joita kyseisten todisteiden perusteella voitiin tehdä väitetiedoksiannossa jo esitettyjen väitteiden tueksi. Vaikka kyseisiin todisteisiin ei ollut vedottu väitetiedoksiannossa, ne olivat kuitenkin sisältyneet jo käyttöön annettuun asiakirja-aineistoon. Osapuolille annettiin kolme viikkoa aikaa vastata asiaseikkoja koskevaan kirjeeseen.

Neuvoa-antavan komitean kuulemisen jälkeen yksi menettelyn osapuolista pyysi toista suullista kuulemista, koska hallintomenettely oli sen mielestä ollut kohtuuttoman pitkä.

PÄÄTÖSLUONNOS

Komissio on väitetiedoksiannon vastaanottajien kirjallisten ja suullisten lausuntojen perusteella päättänyt pitää voimassa 17 yritysryhmittymään kuuluvia 63 oikeushenkilöä koskevat väitteensä ja perua kahta yritystä ([2]) koskevat väitteet. Rikkomiseen osallistumisen kestoa on lyhennetty merkittävästi päätösluonnoksen kohteena olevien yritysten osalta useimpien maiden tapauksessa ja kokonaisuutena katsoen kestoa on lyhennetty lähes 19 vuodesta noin 12 vuoteen.

Lisäksi rikkomiseen osallistumista ja sen laajuutta on supistettu useiden osapuolten tapauksessa väitetiedoksiannossa esitetystä. Tarkemmin ottaen vain kahdeksan yrityksen katsotaan osallistuneen yhtenäiseen ja jatkuvaan rikkomiseen kaikkien tutkimuksen kohteena olevien tuotteiden osalta ja koko kyseessä olevalla maantieteellisellä alueella eli Alankomaissa, Belgiassa, Italiassa, Itävallassa, Ranskassa ja Saksassa. Muiden yritysten katsotaan syyllistyneen yhtenäiseen ja jatkuvaan rikkomiseen vain niissä maissa, joiden osalta niiden tosiasiallinen osallistuminen kartelliin voitiin vahvistaa, koska aineistoon sisältyvien todisteiden perusteella ei voida kiistattomasti osoittaa, että ne tiesivät tai että niiden olisi kohtuudella pitänyt tietää kartellijärjestelyjen koko maantieteellisestä laajuudesta. Viiden italialaisen tuottajan katsotaan olevan vastuussa laittomista yhteyksistä vain hanojen ja oheistarvikkeiden sekä saniteettikalusteiden markkinoilla, koska ne toimivat ja olivat tietoisia kartellijärjestelyistä ainoastaan Italiassa, jossa kilpailunvastainen yhteistyö ei koskenut suihkuseiniä. Muiden yritysten katsotaan kuitenkin syyllistyneen yhtenäiseen ja jatkuvaan rikkomiseen kaikkien kolmen tuoteryhmän osalta, koska ne tiesivät (tai olisivat kohtuudella voineet aavistaa) kilpailunvastaisten järjestelyjen koko tuotekatteen, vaikka eivät ehkä toimineetkaan asianomaisilla muilla tuotemarkkinoilla. Sakkojen määrää laskettaessa huomioon otetaan kuitenkin pelkästään yritysten tosiasiallinen myynti markkinoilla, joilla ne toimivat. Lisäksi päätöksessä todetaan, että sakkojen määräämistä koskeva vanhentumisaika oli päättynyt Alankomaiden tapauksessa.

Tätä asiaa koskevan hallinnollisen menettelyn pituuteen liittyen haluan muistuttaa, että perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaan jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet käsittelevät hänen asiansa kohtuullisessa ajassa. Menettely on kokonaisuudessaan kestänyt noin viisi ja puoli vuotta, mutta väitetiedoksiannon ilmoittamisesta on kulunut yli kolme vuotta ja suullisesta kuulemisesta noin 31 kuukautta. Suullisen

([1]) Vaikka kuulemistilaisuudessa olivat edustettuina kaikki yritysryhmittymät RAF Rubinetteria -yritystä lukuun ottamatta, osa yrityksiin American Standard, Duscholux ja Sanitec kuuluvista oikeushenkilöistä ei lähettänyt niihin erikseen omaa edustajaansa. Näitä olivat Trane Inc (entinen American Standard Corporation), Duscholux AG, Allia SA/SAS, produits Céramiques de Touraine SA, Keramag Keramische Werke A.G., Keramag Vertriebsges. m.b.H., Keramag Belgium N.V. (SA), Keramag Netherlands B.V., Koralle Sanitärprodukte GmbH, Koninklijke Sphinx B.V., Sphinx Bathrooms Belgium N.V. (SA) ja Pozzi-Ginori SpA.

([2]) […]

kuulemisen jälkeen kulunut aika vaikuttaa huomattavan pitkältä, vaikka huomioon otettaisiinkin, että komissio on kyseisenä aikana lähettänyt asiaseikkoja koskevan kirjeen, johon osapuolille annettiin tilaisuus vastata, ja on lisäksi tutkinut ja arvioinut useita maksukyvyttömyysväitteitä. Kysymykseen siitä, onko komissiolta asiaa koskevan päätöksen tekemiseen kulunut aika kohtuullista käsittelyaikaa koskevan periaatteen vastainen, ei kuitenkaan ole tarpeen ottaa kantaa, koska mikään ei viittaa siihen, että menettelyyn kulunut aika olisi vaikuttanut haitallisesti puolustautumisoikeuksien tehokkaaseen toteutumiseen ([1]).

Päätösluonnos liittyy mielestäni vain sellaisiin väitteisiin, joista osapuolille on annettu mahdollisuus esittää omat näkemyksensä.

Katson, että kaikkien menettelyyn osallistuneiden oikeutta tulla kuulluksi on kunnioitettu.

Brysselissä 21 päivänä kesäkuuta 2010.

Michael ALBERS

([1]) Vrt. yhteisöjen tuomioistuimen 21 päivänä syyskuuta 2006 antama tuomio asiassa C-105/04, Nederlandse Federatieve vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied (FEG), 35 kohta ja sitä seuraavat kohdat.